

Відзук

Аркадію Бабченко – письменник та журналіст, військовий кореспондент, видавець.

Валерій Ананьєв уміє складувати букви в слова, а слова – в пропозиції. Це дар. І ця книга – хороша література. О війні. Як вона є. Без прикрас. І без утайки. І написана тим самим мовою – простою і зрозумілою. Але що ще важливіше – це не просто історії. Це думки. Філософія. Спроба усвідомити і зрозуміти. Відповісти на головне питання: що це було? І ким був кожен на цій війні? І де проходить межа?

Але є одна річ, яка ще важливіша. Як сказав колись людина, який в Афганістані втратив обидві ноги і який колись був моїм товаришем: «Не треба носити своє минуле за собою в рюкзаку. Найкращий спосіб позбутися від нього – розповісти про нього».

В США після іракської кампанії Міністерство оборони провело експеримент. Воно направивши в війська дванадцять письменників. Серед них були і люди з міжнародним ім'ям – Том Кленсі, Марк Боуден. Вони провели серед солдат літературні майстер-

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

классы. Результатом стала толстая книга солдатских рассказов «Операция «Возвращение домой». Некоторые из этих рассказов были признаны шедеврами. По двум даже собирались снимать фильмы. Так вот, литература – это реабилитация. Возвращение обществу гражданина, выдернутого из него войной. Первоначальное значение слова «реабилитация» – возвращение достоинства.

И это работает. Хорошо работает. Если бы я не начал писать, я бы уже давным-давно спился, сел или повесился. Пишите, пацаны. Даже если поначалу и не будет получаться – пишите. Выдавливайте из себя свою войну. Оставляйте её на бумаге. Не таскайте с собой до конца жизни. Война всегда даёт пласт новой, сильной, настоящий литературы.

Эта книга – безусловно из этого числа.

Роман Скрипін – український журналіст, телеведучий, экс-голова Незалежної медіа-профспілки України. Один із засновників «Громадського телебачення». Засновник і керівник проекту «Skrypin.ua».

«Про що ця книжка?» – так любить починати вступ Данило Яневський.

Так почну і я. І відповім його ж словами: ця книжка про людину і людей. Про звичайне, здавалося б, життя. У повсякденні воно нам бачиться звичайним. Але, як казали мудрі люди – велике видно на відстані. Найцікавіше у книзі Валери – всередині. Він такий жучара, що знав закони жанру. Тому доведеться прочитати від початку і до кінця. Бо розв'язка для мене була дуже несподіваною. В мене обмаль часу на читання книжок, позаяк зазвичай я читаю інформаційні стрічки та аналітику щоденно. Така моя робота. Але Валері я пообіцяв прочитати книжку. А обіцянка – не цяцянка. Прочитав. В «Інтерсіті» Київ – Харків. Інтернету людського нема. Тому книжка є чи не найкращим порятунком. Найкращим

[Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

і корисним. І ось що я маю вам сказати: мене найбільше вразили реалістичні картини життя-буття українського війська. І я як людина далеко не мілітарна був вражений рівнем розпаду, з яким наша армія зустріла ворога. І втратили б ми не лише Крим, якби не такі хлопці, як Валера. Мало того, він виявився ще й письменником з неабияким хистом. Молоток! Хоч і жук.

Роман Сініцин – волонтер, один з організаторів волонтерської групи «Народний тил».

Це неймовірна і дуже сильна книга. Її сила в чесності автора перед собою та перед читачем. І пишучи книгу, автор перш за все ставив завдання бути максимально щирим. Це книга про війну, про людей, про армію, про відносини. Про думки і переживання. І, мабуть, єдина неправда, допущена у книзі, – це про її «художність», яку декларує автор.

Юрій Бутусов – український журналіст, головний редактор сайту «Цензор.нет», оглядач «Дзеркала тижня».

Ця книга зачепить кожного, як мінометна міна, що вибухає під ногами. Десантник Валерій Ананьєв – незвичний для літератури автор художнього твору. Хлопець з доброю посмішкою та чудовою українською мовою, тихий та виважений, він насправді обпечений зсередини вогнем війни та багатьма сімейними трагедіями.

Валерій виріс у суспільстві дев'яностих–двохтисячних, у хаосі, де багато людей були кинуті напризволяще, бо кожен намагався вижити поодиноці, де більшу частину часу хлопець був на самоті. Самотність та ненависть до тих, хто його ображав, загартувала Валерія так, що страшно про це читати. Так, він нічого не приховав, він оголив свою душу та виставив її напоказ.

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Валерій написав книгу, яка починається зі спроби головного героя покінчити самогубством. І в цьому інтрига – чи натисне він на гачок?

А інша інтрига – а чому він, самотній та ображений на світ, вирішив піти у пекло, щоб бути готовим віддати життя за інших, за народ і за Україну? Адже він по життю не був наділений увагою?

Ананьєв у лавах 25-ї Повітряно-десантної бригади пройшов дуже багато, запеклі бої літа 2014 року. Багато було втрат, багато тих, хто злякався. Але не Валерій. Він був готовий до війни, бо у глибині душі в нього йшла війна із самим собою. І всю книгу, повну драматичних подій, він вів і цю війну, і вирішував питання – чи натиснути на гачок?

Читайте – це дійсно блискучий зразок не лише військового, але, на моє переконання, і художнього твору. Пишаюся тим, що маю честь написати кілька слів, що читав цей твір одним із перших, що допомагав у деяких питаннях щодо створення книги. Дякую, Валерію, для мене головне, що ти переміг.

Олександр Положинський – лідер гурту «Тартак», проекту «Був'є» (2014), співак і шоумен, ведучий радіо «НВ».

Це книга про війну. Про війну з ворогом – нещадним і підступним. Про війну з нечистою і продажною. Про війну з недолугістю та занепадом. Про війну зі спокусами, зі слабкостями, з нерозумінням і несприйняттям тебе світом, в якому ти живеш. Але й про війну із самим собою – таким, який ти є зараз, щоби стати таким, яким ти будеш потім.

Це книга про любов. Про любов до людей, які тебе окриляють і підтримують. Про любов до країни, в якій і за яку ти ведеш свою війну, бо це твоя країна і твоя країна – це ти. У тому числі й ти. І ті, кого ти любиш. Це книга про любов до життя, яким би важким

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

і нестерпним воно іноді не здавалося. Бо ти знаєш, що цей біль, цей бруд і ця потворність завжди можуть змінитися на щось світле, прекрасне, щасливе і радісне – таке, яким ти хочеш бачити світ і своє життя у ньому.

А ще ця книга про честь. Про те, що не завжди цінується широким загалом, але є однією з найвищих цінностей людини, як би пафосно це не звучало. Це те, що часто проявляється за несподіваних обставин навіть у тих людей, які ніколи й не думали про це слово та його значення. І навпаки – дуже часто її, цієї честі, не виявляється у тих людей, які, здається, мали би бути взірцем найвищих чеснот для інших, мали б вести за собою і надихати.

Я маю честь товаришувати з автором і бути одним із перших читачів цієї книги. Я майже проковтнув її – прочитав за дві доби, виділяючи читанню кожную вільну хвилину вдень (а їх у мене було не так і багато) і потім зачитуючись до півночі. Книга читається легко, вона захоплює і не відпускає. Вона викликає безліч різних емоцій і чесно розповідає про те, про що говорити вголос не прийнято. І коли я раптом дійшов до останнього слова, я спіймав себе на думці, що мені мало і я хочу ще. Щиро бажаю кожному з вас пережити це ж відчуття і порекомендувати книгу іншим.

Сергію Кузін – музикант, продюсер, ведучий ранкового шоу «Камтугеза» на «Radio ROKS».

У меня четверо детей. Две дочери и два сына. Старший сын – ровесник Валеры. Он живет в другой стране совершенно мирной жизнью айтишника, готовится к свадьбе и, я уверен, не понимает до конца всего, что происходит в Украине. Первым делом я дам прочитать эту книгу ему. Обязательно. Женя должен знать, как его ровесник, простой украинский парень Валера проживает свою жизнь. Как трудно иногда остаться человеком. Что такое война. Почему мужчины берут в руки оружие. И почему жизнь состоит из

[Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

преодолений. Как сложно и больно быть честным по отношению к самому себе. И почему надо жить так, чтобы не отворачиваться от своего отражения в зеркале. Для меня эта книга – исповедь. И она не о том, как жил и живет автор, а во имя чего он живет... а это, ребята, дорогого стоит. Счастья тебе и немного удачи, десантник Валерий Ананьев... и ещё... я надеюсь, что младший мой сын – Артёмка – когда-нибудь скажет мне: «Как хорошо, что уже нет войны»... «Да, война закончилась, сын, – отвечу я. – Ты живешь в прекрасной, лучшей на земле стране». И скажу я это, благодаря в том числе и автору этой книги. Жму руку! А читателям – постарайтесь не просто прочитать, а пережить это вместе с героями книги.

Слава Украине!

Пролог

Чи є межа пережитого, грань, переступивши яку навіть не усвідомлюючи, ти не станеш сильнішим, а зламаєшся, межа, досягнувши якої, потрібно зупинитися? Той поріг, за яким людина втрачає все те, що має бути в Людині, те, що називається людяністю. Коли душа перетворюється у згусток тотальної холоднокривності й байдужості... Чим більше солдат, яких я знав, підривають себе, вішаються, ріжуть вени чи позбавляють себе життя якимось іншим способом, тим реальнішою видається мені ця грань та її небезпека. Це були ті, які ризикнули і не витримали...

Коли Вони розпочали свою війну, мені було 20, а коли закінчилась моя, мені було... це вже немає значення.

Я не маю освіти, не маю сім'ї, не маю нічого, чим міг би пишатись, голову мою розривало від суперечливих думок, і я писав – писав, щоби сходи, по яких сходять з розуму, не коротшали.

Моя війна тривала занадто довго. Чим більше минало часу, тим упевненішим я ставав у тому, що вона закінчиться разом зі мною. І мова не про свист куль над головою, не про шматки землі, що падають за комір після розірваного поруч снаряда, не про

Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>

загиблих товаришів і про якісь інші жахи війни... Йдеться про те божевілля, що коїться в голові кожного з нас меншою чи більшою мірою, і про вибір, про існування якого багато хто навіть не здогадується, доки не зіштовхнеться. Про вибір, який вбиває фізично чи морально, але який би вибір ви не зробили, життя після нього вже не буде.

Відомо, що чим більше горя і труднощів довелося зазнати людині, тим вона стає міцнішою, сильнішою, стійкішою, а якщо є здатність думати та аналізувати, то – розважливішою. У такої досвідченої людини більше шансів вижити в цьому світі, ніж в іншій, у тієї, чия душа сповнена дитячою наївністю. І чим довше ця наївність живе в людині, тим вища ймовірність того, що вона не зможе піднятися, колись спіткнувшись. Це сумно, але в реальній системі соціуму, в цій машині, колеса якої зупинити практично неможливо, яку ми самі створили і продовжуємо підтримувати та забезпечувати всім потрібним для її існування, наївність – просто неприпустима розкіш. Кров – ось пальне, яким живиться ця машина. А знаєте, чия кров їй потрібна для життя? Наша з вами. І віддаємо ми її добровільно. А найбільше приносять у жертву власну кров для неї ті, хто наївно вірить в існування таких істин, як правда та справедливість.

Дехто, йдучи за інстинктом самозбереження, виховав себе мерзотою. Це один із методів вижити – його вибрали боягузи. Люди стають мерзотою саме через страх перед цим незримим вибором, навіть якщо того і не усвідомлюють. Вибором, перед яким їм, можливо, ніколи і не доведеться постати. Бояться, тому захищають себе найпростішим способом. Так простіше жити. Але простіше – не означає правильно, хоча я вже не впевнений у тому, що є різниця між правильно і неправильно. Найвірогідніше, ці поняття просто придумали люди у нескінченній спробі впорядкувати і класифікувати всі явища цього світу і події свого життя. Які ж люди все-таки наївні...

Щасливі моменти життя не призводять до втрати наївності, а навіть навпаки. Досвід здобувається через труднощі й випробування. Питання лише в тому, що можна влаштувати самому собі «контрольовані» труднощі, а можна отримати їх раптово, що найчастіше і трапляється. Я був саме таким, «раптово» досвідченим. Ті, про кого кажуть «Людина бувала».

Жалійте злих, жадібних створінь, вони цього заслужили. Бути жалюгідним – гірше смерті, але, як зазвичай трапляється, саме такі помирають в останню чергу. Боягузи завжди живуть довше, ніж Люди.

Тут мова не про війну, а про те, як я помилявся і який вибір я зробив. Навіть не так: вибір зробив не я, вибір робив мій досвід. Кожна риса мого характеру, кожна здібність та навик були зіткані самим життям – старанним павуком, що плете ілюзію вибору.

Частина перша: «Ненавість»

Проїхавши буквально хвилин сорок, ми чомусь зупинились, але двигуни «Буцефалів» продовжували працювати. Сидячи в БТРі (бронетранспортері), я оглянувся навколо. Хтось спить, хтось дивиться в телефон, хтось потягує цигарку. Я дивлюся на свій автомат, потім – на хлопця, який сидів праворуч, він спить. Я знімаю запобіжник на своєму автоматі. Через шум двигуна клік не почув навіть я. Потім знову дивлюсь на своїх друзів по нещастю. Ніхто не звертає на мене жодної уваги. Я впираю приклад автомата в цинк із боеприпасами, що лежить між моїми ногами, «ствол» спрямовую до свого підборіддя, кладу палець на спусковий гачок і створюю незначний тиск на нього. Знову пробігаю очима по хлопцях, що їдуть зі мною, їх семеро. Ніхто не бачить, що я роблю. Зараз БТР рушить, машину смикне, спусковий гачок під незначним зусиллям пальця запустить механізм всередині «ствольної» коробки, і мені в голову вилетить куля у мідній оболонці, яка позбавить мене збирання різноманітних карткових будиночків та розкиданих пазлів у моїй голові. Зараз...

[Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)